

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושאיירים

תאריך: 13/3/2012	חוזר ה"ה: 1431 חוזר זו"ש: 1487
נושא: בג"ץ רכב בהבטחת הכנסה	
מטרת החוזר נהלים לתקופת הביניים עד לביטול סעיף 9א' לחוק הבטחת הכנסה וקביעת הסדר חוקי חדש למי שברשותו רכב.	
פתח דבר	
תהליך עבודה <div style="border: 2px solid blue; padding: 5px; display: inline-block; margin: 10px auto;">הראות לביצוע</div>	
רשימת תפוצה	
נספח – נוסח מכתב דחיה	
הוכן ע"י: אורנה ורקוביזקי	

**המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושאיירים**

פתח דבר

ב-28.2.12 ניתן פסק-דין בבג"ץ (10662/04 סלאח חסן ואח' נ.המוסד לביטוח לאומי ואח' – שלילת גמלת הבטחת הכנסה בשל בעלות או שימוש ברכב) בבית המשפט העליון בהרכב מורחב. בית המשפט קבע כי סעיף 9א(ב) לחוק הבטחת הכנסה, לפיו יש לראות בבעלות על רכב או שימוש בו כהכנסה שסכומה אינו נמוך מגובה הגמלה, אינו חוקתי ופוגע פגיעה שאינה מידתית בזכות לקיום אנושי בכבוד.

המחוקק בנוסחו כיום, שולל גמלה לחלוטין למי שמחזיק ברכב או משתמש בו "מנהג בעלים" (למעט חריגים הקבועים בחוק). פסק-הדין מציין שזה אמצעי נוקשה ובלתי הולם, הפוגע פגיעה שאינה הכרחית בזכות החוקתית לקיום מינימלי בכבוד. בית המשפט מציין בפסק-הדין שיש לבחור בהסדר פחות פוגעני כגון: קביעת שווי שימוש ברכב כחלק ממבחן ההכנסות מבלי שתישלל לחלוטין על הסף זכאותו של מי שיש ברשותו רכב.

בית המשפט קובע כי על המדינה לגבש הסדר חילופי ויש לאפשר למחוקק שהות לצורך גיבוש ההסדר החדש.

לפיכך קובע בית המשפט שסעיף 9א' לחוק תקף במשך 6 חודשים ממועד פסק-הדין עד ל-1.9.12 ועד אז על המוסד לקבוע הסדר ביניים שמביא בחשבון את הקביעות שבפסק הדין. כלומר, פסק הדין מאפשר לנו בתקופת הביניים לתת פרשנות מצומצמת יותר למונח "שימוש", כך שבמקרים בהם עולה ספק לגבי הבעלות על הרכב, הרי שיש לזקוף הספק לטובת המבוטח ואין לשלול במקרים אלה את הזכאות לגמלה.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושאיירים

הוראות לביצוע

לאור קביעת בית המשפט, גובשו נהלי ביניים עד לשינוי חקיקה ב- 1.9.12 כדלקמן:
בעלות על רכב: (1)

יש להמשיך ולפעול עפ"י הוראות סעיף 9א' לחוק הבטחת הכנסה לגבי כל רכב הנמצא בבעלות התובע, בן זוגו או ילדו הנמצא עימו.
רק מי שהוא בעלים של רכב ועונה על הקריטריונים של רכב שאינו שולל זכאות, יהיה זכאי לגמלה, אם עונה על שאר תנאי הזכאות (עפ"י סעיף 9א (ג) והוראות 5.7.1 – 5.7.33 בפרק 5 בתדריך הבטחת הכנסה).

שימוש ברכב: (2)

רכב בשימוש יחשב כשולל גמלה רק במקרים בהם התובע ו/או בן זוגו עושה בו מנהג בעלים. כלומר, שימוש ברכב ישלול זכאות (אם אינו נמנה בקבוצת החריגים כאמור בסעיף 9א(ג)) רק במקרים בהם יש מכלול ראיות המצביעות על כך שהרכב בעצם באחזקתו אך רשום פיקטיבית ע"ש אחר.

חריגים נוספים שאינם מנויים בהוראות החוק והתדריך: (3)

רכב ברשות מי שהוכר כמורשה נהיגה: (א)

עפ"י הוראות סעיף 9א(ג)(3), בחוק לא נשללת הזכאות אם מדובר ברכב ניידות של בן זוג או ילד.
ניתן להרחיב זאת גם לכל מי שהוכר כמורשה נהיגה, גם אם מדובר במי שהנכה ברגליו אינו בן זוגו או ילדו, וכן בכל מקרה בו משתלם לנכה ברגליו תשלום לאחזקת הרכב מאוצר המדינה.

רכב לצרכים רפואיים: (ב)

רופא המוסד יפעיל שיקול דעת רחב, האם אכן יש הצדקה לאחזקת הרכב, גם אם אין מדובר בתוכנית טיפולית של 6 פעמים בחודש למשך 90 ימים רצופים לפחות, למשל במקרים בהם שימוש בתחבורה ציבורית מסכן את החולה או מהווה קושי בלתי סביר.

**המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושאירים**

(ג) רכב בבעלות ילד:

ילד שעובד ומזכה בתוספת – יש לפעול עפ"י הקריטריון של גובה שכר ונתוני הרכב – ראו הוראה 5.7.11 בתדריך הבטחת הכנסה.

(4) שימוע:

לתשומת לב פקידי תביעות הבטחת הכנסה – עפ"י הנוהל, יש לבצע הליך שימוע בכתב במקרים בהם מדובר בהפסקת תשלום גמלה בגין שימוש ברכב. באם התובע יבקש להיפגש לאחר המכתב שיקבל, יבוצע שימוע ע"י מנהל הסניף. הפסקת התשלום תעשה רק אחרי 45 ימים, במידה ולא התקבלו השגות מהתובע המשפיעות על שינוי החלטה.

(5) מכתבי הדחייה/הפסקת תשלום:

הוספנו הערה במכתבי הדחייה בגין רכב שזכאות התובע תבחן מחדש לאחר 1.9.12, מאחר וצפוי שינוי בחוק – רצ"ב בנספח. אותו נוסח מופיע גם במכתב הפסקת תשלום גמלה. הערה: במכתבי דחייה של ז"ש יכנסו השינויים בימים הקרובים.

(7) חובות:

הטיפול בחובות שיוצרו כתוצאה משלילת זכאות בגין בעלות/שימוש ברכב ימשיך לפי הקריטריונים הקיימים, לרבות הפנייה למסלול ביטול אם מתקיימים התנאים.

לסיכום:

בתקופת הביניים עד ל-1.9.12, יש להמשיך ולפעול עפ"י ההוראות הקיימות לגבי בעלות על רכב. במקרים של שימוש ברכב – יש לדחות רק אם פקיד התביעות שוכנע מעל לכל ספק שמדובר ברישום בעלות פיקטיבי ושהתובע/בן הזוג/ילדו של התובע מחזיקים ברכב ומשתמשים בו כמנהג בעלים. במקרה של ספק, יש לפעול לטובת התובע, כלומר לא לדחות או להפסיק גמלה במקרים בהם יש ספק. במצבים בהם אין מענה בחוזר זה, יש לפנות לאגף להתייעצות.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושירים

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: מנהלי הסניפים, מנהלי סניפי המשנה, מנהלי תחומי הגמלאות, פקידי תביעות הבטחת הכנסה, פקידי תביעות ז"ש, פקידי דלפק קדמי ומוקד טלפוני, חוקרים, לשכה משפטית, הלשכה לייעוץ רפואי.

העתק לידיעה:

[חזרה](#)

ב ב ר כ ה ,

אסנת כהן
מנהלת אגף זקנה ושירים

אורנה ורקוביזקי
מנהלת אגף וס/סמנכ"ל גמלאות

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף זקנה ושאירים

מיקום: ט"ו טבת תשע"ב

י"ד באדר, תשע"ב
 08 במרץ 2012

אדון נכבד / גברת נכבדה,

הנדון: גמלה להבטחת הכנסה, תביעתך מיום - 01/06/2011

סעיף 9א(א),(ב) לחוק הבטחת הכנסה התשמ"ב-1982 קובע, כי מי שבעלותו או בבעלות ילד הנמצא עמו רכב מנועי (כולל טרקטור, טרקטורון וסירה בעלת מנוע עזר) לא יהיה זכאי לגמלה.

בעלות על רכב אינה שוללת זכאות במקרים אלו:

- א. רכב מנועי של נכה ברגליו המקבל מאוצר המדינה תשלום להחזקתו.
- ב. רופא המוסד אישר את השימוש ברכב עקב צרכים רפואיים לפי סעיף 9א (ג) לחוק, רצ"ב נספח.
- ג. רכב מנועי של מי שאינו מסוגל לעבוד עקב מחלה למשך 30 ימים ובלבד שהפקיד את רשיון הרכב במשרד הרישוי.
- ד. טרקטור של מי שמשקו החקלאי אינו פעיל ובלבד שהפקיד את רשיונות הטרקטור במשרד הרישוי.
- ה. קיימות הכנסות מועבודה עפ"י הסכומים שנקבעו בסעיף 9א (ג) (6) ונפח המנוע ושנת היצור מתאימים לתנאי שנקבע בסעיף זה - רצ"ב נספח

אנו מצטערים להודיעך על הפסקת תשלום גמלת הבטחת הכנסה מחודש 06/2011
הואיל ובעלותך רכב מספר 999983

מלל חופשי של פקיד

לידיעתך, בהודש 9/2012 צפוי תיקון בחוק בנושא רכב. באפשרותך לפנות אלינו בשנית ממרעד זה, אם ברצונך לבחון מחדש את זכאותך

הנך רשמת לערער על החלטה זו בפני בית הדין האזורי לעבודה בכתובת רחי שוקן 25 תל אביב - יפו 66532 וזאת תוך 12 חודשים מתאריך קבלת מכתב זה.

הנך רשאי לבקש מהלשכה לסיוע משפטי ייעוץ לייצוג בפני בית הדין לעבודה. את הבקשה יש להגיש בטופס שאפשר להשיגו בסניפי המוסד לביטוח לאומי, במוזכרות בית הדין לעבודה ובלשכה לסיוע משפטי בכתובת רחי הנרייטה סולד 4 תל אביב - יפו 61200

לידיעתך אם הופנית לשירות תעסוקה או למרכז תעסוקה זכאותך תלויה בהתייצבות כדורש כדורש עבודה בשירות תעסוקה או במרכז תעסוקה (לפי ההפניה שקיבלת) זאת אף אם הערעור שהגשמת לבית הדין יתקבל.